22.02.2015 г. / 08:48:50

Вяра

02.07 по еретическия, †19 юни по православния календар - Св. апостол Иуда, брат Господен по плът. Св. преподобни Паисий Велики. Св. мъченик Зосима Воин. Св. преподобни Иоан Отшелник

В памет на свети апостол Иуда, брат Господен по плът († ок. 80 г.)



Апостол Иуда Тадей. Фрагмент от стара ромейска миниатюра

Свети апостол Иуда принадлежи към числото на дванадесетте ученици на Господа. Той произхождал от коляното на Давид и Соломон. Свети Иуда се родил в галилейския град Назарет от праведния Иосиф, на когото след това била поверена Пречистата Дева Мария. Не е известно с точност коя е била майката на Иуда. Според някои това била Саломия, дъщеря на Агей, син Варахиин, брат на свети

Захарий, бащата на светия пророк и предтеча Господен Иоан. Иуда бил брат на свети апостол Иаков праведни, предстоятел на Иерусалимската църква. Свети апостол Иуда обикновено се нарича Иуда Иаковов, тоест брат на апостол Иаков. Той приел това име поради своето смирение, защото смятал себе си за недостоен да се нарече брат Господен по плът, още повече, че бил съгрешил пред Господа, първо, със своето маловерие, и второ, с небратолюбие. За това, че Иуда съгрешил с маловерие, свидетелства свети Иоан Богослов, казвайки: “нито братята Му вярваха в Него”.

Обяснявайки това място от Евангелието, свети Теофилакт под Христовите братя разбира децата на Иосиф. И затова той казва:

- Хулели Го - Христа - и братята, и децата на Иосиф (между които бил и Иуда); откъде у тях такова неверие към Него? - От собствената им зла воля и от завист, защото на роднините е присъщо да завиждат на своите повече, отколкото на чуждите.

И така, оттук става ясно, че Иуда съгрешил пред Господа със своето маловерие.

Но Иуда освен това проявил към Христа и небратолюбие, както се казва за това в житието на Иаков, брат Божий. Когато Иосиф, след връщането си от Египет, започнал да дели земята си между своите деца, родени от първата му жена, той пожелал да отдели и част на Господа Иисуса, роден свръхестествено и нетленно от Пречистата Дева Мария, Който тогава бил още малко дете. Но тримата сина на Иосиф не искали да приемат Христос да има дял с тях като роден от друга майка; само четвъртият син - свети Иаков, Го приел в съвместно владение на своята част и поради това бил наречен брат Божий. Съзнавайки тези свои грехове - маловерие и небратолюбие - Иуда не се осмелявал да се нарече брат Божий, а се наричал само брат на Иакова, както пише в своето

послание: “Иуда, раб на Иисуса Христа, а брат на Иакова”.

Освен името Иуда Иаковов апостол Иуда има и други имена. Евангелист Матей го нарича Левей и Тадей. Тези имена са дадени на апостол Иуда не без причина, а именно: думата “левей” означава “сърдечен”. По отношение на апостол Иуда това име има смисъл, че той, след извършените от него поради незнание грехове против Христа Бога, когато се уверил, че Иисус е истинният Месия - Христос Бог, се съединил с Него с цялото си сърце.

Апостол Иуда се нарича още и Тадей, което значи “хвалещ”, защото той прославял и изповядвал Христа Бога и проповядвал Евангелието на много народи.

За живота и дейността на свети апостол Иуда е известно твърде малко. Знае се само, че в края на царуването на Домициан двамата внуци на Иуда, занимаващи се с обработване на земята със собствените си ръце, били доведени по клевети на еретиците при този император като потомци на Давид и родственици на Господа; но когато императорът се убедил, че те не представляват никаква политическа опасност за него, били пуснати на свобода.

Апостол Иуда, подобно на другите “братя на Господа” по плът, понесъл много благовестнически трудове, разпространявайки Христовото Евангелие. Скоро след възнесението на Господа Иисуса Христа на небето, апостол Иуда, както и всички Христови апостоли, тръгнал да проповядва Евангелието. Според свидетелството на църковния историк Никифор “божественият Иуда, не Искариотски, а друг, който се наричал Тадей и Левей, син на Иосиф, брат на Иаков, хвърлен от крилото на иерусалимския храм, проповядвал Евангелието и разпространявал християнството най-напред в Иудея, Галилея, Самария, Идумея, след това в Арабия, Сирия и Месопотамия, накрая дошъл в град Едеса,

принадлежащ на цар Авгар, където още преди него проповядвал Евангелието друг Тадей, един от седемдесетте апостоли. Тук апостол Иуда довършил и поправил това, което не било завършено от този Тадей”.

Има сведения, че свети апостол Иуда проповядвал християнството и в Персия, откъдето и написал на гръцки език своето съборно послание. Като причина или повод за написването на това послание било обстоятелството, че в обществото на вярващите се вмъкнали нечестиви хора, които при възможност обръщали Божията благодат в беззаконие и под предлог на християнска свобода си позволявали всякакви мерзки дела. Това кратко послание включва в себе си много дълбоки и поучителни мисли. В него се съдържа част от догматическото учение: за тайнството на Света Троица, за въплъщението на Иисуса Христа, за различието между добрите и злите ангели и за бъдещия Страшен Съд; част от нравственото учение: увещание за избягване на греховната нечистота - плътската, хулите, гордостта, непослушанието, завистта, ненавистта, коварството и лукавството; апостолът съветва всеки да бъде постоянен в своята длъжност, във вярата, в молитвата, в любовта, съветва да се грижим за обръщане на заблудените, да пазим себе си от еретиците, чиито душевредни нрави изобразил ясно и обявил, че тези еретици ще погинат, подобно на жителите на Содом.

Освен това в своето послание свети апостол Иуда казва, че за спасението не е достатъчно само да бъдем обърнати от езичеството в християнството, но трябва, вярвайки, да вършим добри дела, подобаващи на християнската вяра и достойни за спасение, и посочва като пример наказаните от Бога ангели и хора. Ангелите Бог свързал с вечни окови и ги пази за Страшния Свой Съд, за това, че не запазили своето достойнство (ст. 6). А хората, изведени от Египет, Бог погубил в пустинята за това, че паднали в разврат, живеейки не по

закона Божий (ст. 5). Така апостол Иуда в своето послание в малко думи ни разкрива велики истини.

Апостол Иуда посетил много различни страни, проповядвайки Евангелието, обръщайки народите към Христовата вяра и поучавайки ги по пътя на спасението. В такива трудове той достигнал Араратските страни и отвръщайки много хора от идолопоклонството, ги направил християни. Тук апостолът силно въоръжил против себе си идолските жреци: те го хванали и след различни мъчения го приковали на кръст и пронизали със стрели. Така завършил своя подвиг и живот свети апостол Иуда и отишъл при Христа Бога, за да получи от Него венеца на вечната награда на небесата.

Тропарь, глас 1:

Христова тя сродника, о Иудо, ведуще, и мученика тверда, священно восхваляем, прелесть поправша, и веру соблюдша: темже днесь всесвятую твою память празднующе, грехов разрешение молитвами твоими приемлем.

(Като Христов сродник те знаем, Иудо, и като твърд мъченик те възхваляваме, потъпкал прелест опазил вярата; затова днес празнуваме всесвятата твоя памет и приемаме опрощаване на греховете по твоите молитви.)

Ин тропарь апостола Иуды, брата Господня

глас 1

Чистоту душевную и житие непорочно стяжав,/ Пречистаго Света, нам приближшагося, быв по плоти брат и ученик,/ благочестия проповедник и языком учитель истинный,/ Иудо всехвальне,/ моли Христа Бога,/ да спасет души наша.

Кондак, глас 2:

Павлу явлься собеседник Апостоле, и сим нам проповедь возвестил еси божественныя благодати, тайноглагольниче Иудо блаженне, сего ради вопием ти: не престай моляся о всех нас.

Ин кондак, глас 2:

Твердым умом избран ученик ты явился еси, и столп необоримь церкве Христовы: языком проповедал еси слово Христово, веровати, глаголя, во едино божество: от негоже прославився, приял еси дар исцелений, целити недуги притекающым к тебе, Апостоле Иудо всехвальне.

(Бил си избран ученик с непоколебим ум и необорим стълб на Христовата Църква; на всички народи си проповядвал словото Христово, учейки да вярват в Единия Бог; прославен от Него си приел дар на изцеление,-да лекуваш недъзите на притичащите се към тебе, всехвални апостоле Иудо.)

Житие на преподобния наш отец Паисий Велики († V в.)



Свети преподобни Паисий Велики. Фрагмент от стара гръцка стенопис в Света Гора-Атон

Суетната прелест на този свят, тленна и преходна, привлича към себе си хората, жадуващи за нея, и ги кара заради нищожна земна радост да грешат в своите намерения и чувства, и в ума си да се прилепяват към низките страсти, и при това до такава степен, че тези обичащи света хора понякога започват не само да презират обещания им небесен живот, но, уви, да се отвръщат от Самия Творец на истинния живот и повече да се стремят към временните и земни блага, отколкото към бъдещите, доброволно подготвяйки си с това мъчителна и вечна смърт; подобно на това, и вечното съкровище на небесата поражда безкраен стремеж към себе си у хората, уповаващи се да го достигнат, и насища сърцата им с някаква блажена и неизказана сладост: обещаното ни

Небесно Царство кара такива хора да си спомнят за вечното блаженство, за наградата за трудовете и светлото тържество на подвижниците; мисълта за това дотолкова ги подтиква да се стремят към достигането на това Царство, че те не само започват да презират всичко временно и суетно, но не щадят даже и живота си, желаейки заради Христа, според евангелските думи, да положат душата си за Него, и предпочитат смъртта за Него пред всички земни радости и удоволствия. В такива случаи, когато поради прекратяване на гоненията подвижниците на благочестието не намирали мъченическа смърт, те жадували да я претърпят по друг начин: поемат върху себе си продължителен, но необходим за тях подвиг на умъртвяване на плътта, и при това, разбира се, понасят постоянни страдания: всекидневно постейки и умъртвявайки себе си с многоразлични подвизи, те се борят с невидимите бесове, и още в плът непрестанно се самопринуждават да се противят на тези безплътни врагове.

Сред такива славни и богоугодни хора бил и един мъж, за когото искам да разкажа: за неговото раждане, младост и за чудния му живот: името на този мъж било Паисий. И нека всеки, слушайки за него нещо преславно и свръхестествено, ми повярва и нека никой не мисли, че аз заради честта прибавям нещо към разказа за този свят отец: той, стоейки много по-високо от всяка човешка слава и бидейки възхваляван в небесните селения на светите ангели, не се нуждае от похвала от нас, земните и грешни. Но аз ще разкажа за него за полза на слушащите и желаещи да възревнуват по неговите добродетели. Ще говоря това, което съм видял и чул със собствените си очи и уши.

И така, ще започна разказа си за достохвалния и поучителен живот на преподобния от най-ранното му детство.

Този славен и блажен мъж се родил и живял в Египет,

където някога се родил и великият между пророците боговидец Моисей, който, както разказва за това Свещеното Писание, много се издигнал заради близостта си до Бога и своите велики чудеса. Но не по-малко се прославил Египет и втори път - с живота на преподобни Паисий, който се родил в него и го обогатил със своето честно име и с многоразличните си добродетели.

Родителите на блажения Паисий били хора истинно вярващи и боящи се от Господа. Те водели непорочен живот, изпълнявайки Божиите заповеди, и се стараели с всякакви добри дела да угаждат единствено на Господа.

Те имали седем деца и всичките възпитали в добро послушание, стараейки се те във всичко да подражават на своите родители.

Родителите на преподобния били заможни и раздавали милостиня на всички нуждаещи се. Ръцете им винаги били протегнати за даване и това, което давали на бедните, им се връщало умножено от божествените дарове.

Но тъй като никой от хората не може да бъде непричастен към смъртта, то и родителят на преподобния се преставил от този живот, оставяйки на своята честна жена грижата за децата; най-малкото от тях по години било Паисий и заради него майката трябвало да претърпи много скърби.

Веднъж през нощта, когато майката на момчето спяла, имала такова видение: явил се ангел Господен и ѝ казал:

- Бог, Който е Баща на сираците, ме изпрати да те попитам, защо толкова скърбиш за децата си и постоянно си угрижена за тях? Нима ти сама се грижиш за тях, а не Бог? И така, остави своята скръб и посвети на Бога Всевишни един от синовете си - чрез него ще се прослави пресвятото и вечно

прославяно име Господне.

На това майката на преподобния отговорила на ангела:

- Всичките ми синове принадлежат на Господа и ако някой от тях Му е угоден, нека Го вземе при Себе Си.

Тогава ангелът взел Паисий за ръка и казал:

- Този е угоден на Бога.

- По-добре вземи някого от по-големите - промълвила тогава старицата.

Но ангелът отговорил:

- О, добра жено! Нима ти не знаеш, че силата Божия обикновено се проявява върху немощните! И така, този - най-малкият, е избран от Бога и той ще Му угоди.

Като казал това, ангелът се скрил.

Като се събудила, майката на преподобния се удивила на това божествено видение и благодарила на Господа така:

- Да бъде, Владико, милостта Ти върху нас и върху Твоя раб, Паисий!

По-късно, след продължителна молитва, тя завела сина си в църквата, за да бъде поставен за клирик. А блаженият юноша Паисий, удостоил се с постъпване в клира, започнал да се уподобява на добродетелните мъже и израствайки на години и по разум, заедно с това израствал в Божията благодат: от ден на ден сърцето му се възпламенявало с все по-голяма и по-голяма любов към Бога и сам той горял от нетърпение по-скоро да достигне монашеско пострижение: и когато настъпило това време, и вече можел да се удостои с посвещение, и в монашески чин да започне още по-съвършен живот, той като непорочен агнец, вразумен от Божията

благодат, се отправил към скитската пустиня и пожелал за духовно наставление да се посели при пастира на словесните овци - блажения Памво; този отец го приел с любов и радост и го облякъл в светия монашески образ. Блаженият Памво притежавал дар на прозорливост: по откровение свише той знаел всичко, което предстояло да се случи с Паисий, и затова гледал на него като на избран съсъд на Божията благодат, която го наставлявала във всяко добро дело.

Преди всичко блаженият Паисий ревностно се подвизавал в послушанието, безпрекословно подчинявайки се на своя отец и изпълнявайки волята му във всичко, и при това през цялото време водел най-суров живот, и така постепенно възлизал в сърцето си към все по-голямо съвършенство в добродетелите. А преподобният Памво, виждайки, че той цял се е отдал на пост, и желаейки да го насърчи за още по-голям подвиг, веднъж му казал:

- Чедо Паисий, новоначалният монах трябва внимателно да пази всичките си сетива от препъване и съблазни, а особено трябва да пази очите си от всеки любопитен поглед; не бива да гледа никого в лицето, но постоянно да свежда очите си надолу, а с ума си да гледа нагоре и с вътрешните си очи да съзерцава неизказаната Божия благост, славейки и възпявайки всесилния Господ.

И ето, блаженият Паисий, наставляван от подобни поучителни беседи, разгаряйки се с още по-голяма любов към Бога, решил с точност да изпълни казаното му - и действително, - в продължение на три години той най-внимателно спазвал заповедта - да не гледа към чужди лица, и прилежно се отдал на четене на божествените книги, непрестанно внимавайки в словото Божие и винаги напоявайки душата си с неговите наставления като с води; и бил, по думите на Давид, като градина, насадена при водни

потоци, израствайки, процъфтявайки и принасяйки в свое време сладък плод, защото за него били възделени псаломските думи към Бога: “Колко са сладки на гърлото ми Твоите думи! по-сладки от мед на устата ми”; според апостолското увещание, непрестанно молейки се, изнурявайки тялото си с пост и бдение, той го поробвал на духа и в дълбочината на сърцето си като някое съкровище пазел всичките си добродетели.

А преподобният старец Памво, виждайки го да преуспява, се радвал на добродетелния му живот в Бога: отечески наблюдавайки го, той го ръководел към по-нататъшни подвизи; и благочестиво наставлявайки го на всяко благоугодно дело и познание, скоро го направил най-изкусен между монасите.

Когато настъпило времето свети Памво да отиде в небесното наследство, към което жадувал да премине, този преподобен отец, като благословил блажения Паисий и изрекъл немалко пророчески думи за него, преминал във вечния блажен живот, за да получи там отдавна очакваните от него неизказани блага.

- А аз, грешният Иоан (казва написалият това житие), останах със свещения Паисий: подобни един на друг във всичко, ние прекарвахме живота си заедно: живеейки отдалечено от всички и изпълнявайки един и същ устав и в молитвите, и в живота, както сме го приели от нашия отец, ние се поддържахме един друг, грижейки се само за спасението на душите си. Но след немного време блаженият Паисий пожела още по-висок подвиг и житие и затова се наложи да се разделим.

Възпламенявайки се духом към още по-сурово постничество, той не се докосвал до храна в продължение на цяла седмица, а в събота и възкресния ден вкусвал само хляб със сол и вода - в останалите дни вместо с вещественият хляб се хранел с духовен

хляб; често четял пророческата книга на боговъзвестения Иеремия и много пъти този свят пророк, явявайки му се, пояснявал непонятните за него тайни в пророчеството, и със съкровени мисли подтиквал ума му към достигане на обещаните блага; но устремявайки се все по-напред - към още по-суров начин на живот, Паисий оставил първоначалния подвиг на своя пост и избрал нов: сега той започнал да пости в продължение на цели две седмици и само след изтичането им вкусвал, както бе казано, по малко хляб със сол и вода, колкото било необходимо. И за този негов пост и равноангелно житие никой не знаел, освен Един Бог, знаещ всички човешки тайни, за Когото всичко, още неявено, е открито; освен това той пожелал да приеме върху себе си и подвига на мълчанието, за да принася в уединение моления на Единия Владика Христа, да се приближи към Него още повече и да се просвещава с Неговата светлина.

Като узнах за това негово желание, аз с дълбока тъга разбрах, че трябва да се отделим един от друг. Но аз, желаейки да узная - от Бога ли е това негово намерение, или от обичайното човешко своеволие, му казах:

- Брате Паисий, виждам, че ти искаш да приемеш върху себе си подвига на безмълвното житие; повярвай ми искрено, че и аз имам тази мисъл, но се съмнявам, дали този помисъл е от Бога, или не; и така, да се помолим на щедрия Бог - нека Сам нашият Господ устрои живота ни по Своята воля и ни открие - заедно ли да пребиваваме, или да се отделим един от друг.

На това Паисий ми отговори:

- Добре, възлюбени; да направим така, както казваш.

И така, заставайки на молитва, ние цяла нощ усърдно се молихме на Господа. И добросърдечният Господ, не желаейки да презре нашето моление, изпрати при нас с известие Своя

свят ангел, който застана пред нас сутринта и каза:

- Господ ви разделя в живота; и така, ти, Иоане, пребивавайки тук, бъди наставник на други към спасение, а ти, Христови рабе Паисий, отиди в западната страна на пустинята, защото Господ е казал, че около тебе ще се събере многоброен лик от монашестващи, по Негова заповед там ще бъде устроен манастир и чрез тебе ще се прослави Неговото име.

Като каза това, ангелът си отиде. А ние (казва Иоан) с благодарност се поклонихме на Господа и по Негова заповед се разделихме: аз останах на предишното място, а блаженият Паисий отиде по-далече, в западната част на пустинята; там той изсече пещера в планината и се посели в нея, и тук с всесъвършена чистота и многоразлични подвизи така се приближи към Бога, че Сам Христос му се явяваше, поучаваше го и го наставляваше в добродетелите, както ще бъде казано за всичко това като му дойде време.

Веднъж, когато Паисий седял в пещерата и пеел божествени песни, му се явил Спасителят и казал:

- Мир на тебе, възлюбени Мой угодниче!

А той, обзет от страх и трепет, станал и казал:

- Христе Човеколюбче, Спасителю, аз съм Твой раб и за какво Ти, Владико, ми оказваш толкова велика милост, че сега Сам благоволи да слезеш при моето недостойнство?

На това Господ отговорил:

- Виждаш ли тази пустиня, колко голяма и широка е тя? Заради тебе ще я изпълня с постници, които ще прославят Моето име.

Тогава избраният Божий угодник Паисий паднал на земята и казал:

- Владико Господи! На Твоята крепка ръка всичко се подчинява и каквото Ти пожелаеш, това и става: моля Твоята благост: дай ми да разбера откъде ще дойде всичко необходимо и потребно за тези, които ще се подвизават в тази пустиня?

На това Господ отговорил:

- Повярвай на Мене, Който ти казвам истината, че ако Аз видя в тях любов - майката на всички добродетели, и ако те изпълняват всичките Ми заповеди, тогава нека не се грижат за нищо: Аз Сам ще се грижа за тях.

Тогава Паисий отново попитал Господа:

- Още веднъж ще попитам Твоята благост: как те безпрепятствено ще преминават вражеските мрежи и как ще избягват лютите бесовски изкушения?

На това Господ отговорил:

- Ако те, както ти казах, спазват Моите заповеди с кротост, правда и смирено сърце, Аз не само ще ги направя да бъдат над всякакви вражески борби и лукави коварства, но и ще им дам в наследство Царството Небесно.

Като казал това, Спасителят със слава възлязъл на небесата.

А свети Паисий, още повече проникнат от страх Божий в сърцето си, започнал непрестанно да размишлява за слизането на Спасителя от небето към него.

Но бащата на завистта и човекомразецът - врагът дявол, виждайки, че Паисий, изкусно преминавайки всичките му коварни мрежи, пребивава неуязвим пред козните му и недостъпен за клеветите му, още повече се възпламенил от злоба към него; но не можейки да се приближи към него поради божествената сила, която била дадена на Паисий,

започнал да измисля други коварства, с които накрая да улови в мрежите си Христовия раб. Мислейки да го плени със златната въдица на сребролюбието, дяволът се опитал с помощта на милостинята да улови Божия угодник в тази мрежа, та след като той отпадне от нестяжанието, злите духове по-лесно да го нападнат.

И ето, лукавият враг на човешкия род отишъл при един египетски княз - мъж богобоязлив и притежаващ големи богатства; явил му се в образ на ангел и казал:

- Възлюбени, стани и иди в пустинята, там ще намериш един мъж на име Паисий - човек съвършено беден, но украсен с всякакви добродетели и избран съсъд на божествената благодат; като го срещнеш, без да се скъпиш, надари този старец със злато, за да има с какво да допълни недостига и на другите пустинножители.

Този княз, не разбирайки бесовската измама, но мислейки, че това действително е ангел, взел част от своето злато и сребро и много други неща, необходими за монасите, и се отправил към преподобния. Но божествената сила, обитаваща в Паисий, му открила тези козни на дявола, който искал под предлог на княжеска милостиня да плени светеца със сребролюбие, и божественият мъж Паисий веднага станал и тръгнал да посрещне княза.

Когато светецът го посрещнал, князът го попитал за пустинножителя Паисий, кой е той и къде живее. Паисий, от своя страна, попитал княза:

- Защо търсиш Паисий? Каква нужда имаш от него?

Князът отговорил:

- Дошъл съм да разделя с него златото, среброто си и всичко необходимо за живота, за да го раздаде на монасите.

Тогава светецът в отговор на княза казал:

- О, христолюбецо! Познай, че златото и среброто не са нужни на желаещите да живеят в тази пустиня, и никой от поселилите се тук няма да пожелае да вземе нещо от твоето имущество; и така, не скърби и се върни вкъщи, Бог ще приеме твоето добро желание. А ако искаш да раздадеш донесеното от тебе на бедните, в египетските градове има много нуждаещи се, бедни, просяци, сираци и вдовици - погрижи се за тях и ще получиш голяма награда от Бога.

Князът, повярвал на думите на светеца, се върнал и постъпил така, както той го научил: раздал имуществото си на просяците, бедните и нуждаещите се.

Когато преподобният Паисий влизал в своята пещера, му се явил дяволът и казал:

- О, Паисий! Какво да правя с тебе, ти разстройваш всичките ми замисли! Сега ще отида на борба с други, при тебе няма да се върна повече, защото ти ме победи.

След това блаженият мъж заклел нечистия дух с Христовата сила и го прогонил от себе си и дяволът със срам се отдалечил, не смеейки повече така нагло да се приближава към светеца.

Скоро преподобният отишъл във вътрешната част на пустинята и пребивавайки там телом, с духа си заедно с небесните сили предстоял пред Владиката на всички; уподобявайки се на безплътните, той се отдал на още по-строг живот и затова се удостоил още на земята да бъде съзерцател на небесните тайни, защото Дух Свети, пребиваващ в него, благоволил да му открие безкрайното тържество на праведните на небесата.

Веднъж, заставайки на молитва, Паисий почувствал, че той, като че възнасяйки се на криле, вече се намира на небето:

преди всичко видял прекрасните райски селения, преизпълнени с радостна светлина и веселие, видял също и църквата на първенстващите и вечно тържествуващи, и удостоявайки се тук да се причасти с невещественатa храна на божествените Тайни, той получил дара на крайното въздържание и постничество. Причастявайки се веднъж на седмица - в неделния ден на Господнето възкресение, той оставал без храна до другия неделен ден: така със силата на Божията благодат неговото естество било обогатено от Твореца.

- Нека ми повярва (казва написалият неговото житие) всеки от вярващите в словото Божие, защото словото Божие имам за верен свидетел. Не то ли казва, че всичко се подчинява на Божията заповед? И тъй като то е истинно, нека всеки смята за истина и разказваното от мене. - След причастяването с божествените тайни на Тялото и Кръвта Христови преподобният Паисий понякога оставаше без телесна храна седемдесет дни; и в това няма нищо удивително, защото божествената благодат има неизказана сила, и затова винаги можеше да поддържа живота в него по-добре, отколкото подкрепянето с тленна храна. Защото тялото на живеещите според плътското естество, за да не изнемогне, изисква храна за укрепяването си, а тези, които по подобие на безплътните са преуспели в свръхестествения живот - на тях жизнената сила в изобилие се дава от тази благодат, на която човешкото естество се подчинява и с която живее, и живее вече не толкова с телесна храна, колкото с духовна. Всесилният Създател, нашият Бог, знае как в продължение на триста години да запази живота на земята на седемте спящи отроци и пази живота на Илия в небесните селения до последния ден. Но достатъчно за това - да говорим за блажения Паисий.

При този преподобен се стичали не само множество монаси, но и миряни, желаещи да живеят при него; поселили се около

него, те като рояк пчели жадували да се наситят със сладостта на неговия духовен мед. А той, черпейки от вечно съществуващия божествен извор благодат, по-сладка от всеки чувствен мед, им давал това духовно питие, изпълнено с неизказана сладост, така че с всеки изминат ден се увеличавало числото на братята, събиращи се около него; всички те, отхвърлили житейските прелести на този свят, по евангелски взели на раменете си игото Христово. Едни от тези братя преподобният отец отделял за подвига на мълчанието, за да беседват в уединение с Бога в топла молитва; на други заповядвал да служат на Господа заедно с другите и единодушно да пребивават в послушание с братята и да носят върху себе си обща работа; трети оставял за изучаване на ръкоделието, за да могат не само сами да се хранят от трудовете на ръцете си, но да хранят и гладните, и бедните, и с любов да се грижат за другите нуждаещи се братя и странници. Главният му завет бил следният: никой да не върши нищо по своя воля, но всичко по заповед и решение на опитните отци. Такъв бил заветът на преподобния за събралите се около него братя и такова било ученията му; що се отнася до безмълвния живот на самия преподобен отец, за това не е възможно да разкажем подробно, но от многото ще кажем нещо малко.

След като минало известно време, преподобният, виждайки, че безмълвието било постоянно смущавано от идващите при него братя, започнал да се измъчва, защото желаел строго да спазва подвига на безмълвието; затова решил да остави пещерата, в която живеел преди, а заедно с това и грижата за своето братство. И ето, той заминал тайно от всички, отправил се към по-отдалечените места в пустинята, намерил на едно място пещера, поселил се в нея и три години пребивавал там. Косите му били толкова дълги, че той ги завързвал за кола, забит на върха на пещерата, за да може да извършва нощните

си молитви, без да заспива нито за минута; по този начин денем и нощем той не си давал покой, изцяло отдавайки се на труд заради Божията любов, от която винаги бил обзет. Затова и Господ го възлюбил, и преподобният неведнъж се удостоявал с божественото явяване и съзерцаване на Христа, както и Сам нашият Спасител е казал в светото Евангелие: “който Ме люби, възлюбен ще бъде от Отца Ми; и Аз ще го възлюбя и ще му се явя Сам”.

Веднъж, когато преподобни Паисий бил възпламенен от особено гореща любов към Бога и целият му ум бил потопен в Господа в богомислена молитва, както и преди му се явил Спасителят Христос; а Паисий, не можейки да гледа пресветлата слава на пресветото лице на Спасителя, паднал на земята, обзет от страх и трепет. Но човеколюбивият Владика му протегнал ръката Си (неизказана е Твоята любов, Царю Христе, към Твоите угодници!), вдигнал Паисий от земята и му казал:

- Мир на тебе, угодниче Мой; не се бой, и да не трепери сърцето ти; защото Моята благост твърде се услажда от твоите дела, и твоят подвиг Ми е твърде благоугоден; весели се и приеми достойна за това награда: ето, Аз ти давам такъв дар: всичко, което поискаш от Моя Отец в Мое име, ще ти се даде.

А свети Паисий, виждайки толкова великата благост на Господа, изпълвайки се с дръзновение, казал:

- Човеколюбче Христе Боже! Ако по Твоята неизповедима благост Ти удостояваш мене, недостойния и окаян, с такава благодат, то моля Те смирено, Сам ме настави и ме научи за кого и за какви нужди трябва да се моля, защото аз виждам всичките си съгрешения пред Тебе и винаги моля Твоето милосърдие за своите недостатъци: прости и покрий със Своето добросърдечие множеството мои грехове, и ме удостой да прекарам останалото време от живота си безгрешно, та

възлизайки без страх по пътя към спасението, с Твоята помощ и ръководство безпрепятствено да достигна блажения живот; защото, кой може без Твоята помощ и наставление да извърши нещо добро и да получи милост от Тебе? И кои наши добри дела, кой труд и подвиг са достойни за толкова великата Твоя милост - даже и ако умрем за Тебе, както и подобава да полагаме душите си за Тебе, нашия Създател и Изкупител, премилосърдно възлюбил нас, грешните? Защото, ако Ти - безсмъртният Бог, проливайки Своята пресвята Кръв за нас, смъртните, си претърпял кръст, смърт и погребение, та със Своето възкресение да дадеш възкресение и на нас, то каква смърт трябва ние да претърпим заради Тебе, нашия Спасител?

Докато свети Паисий с велико сърдечно умиление говорел така на Спасителя, Господ го благословил и отдалечавайки се от него, възлязъл на небесата със слава. Паисий се поклонил на своя Владика, хвалейки Го и благодарейки Му за милостивото Му снизхождение към него.

- Следващите ни думи (продължава написалият това житие) имат за цел да покажат великата ревност на този преподобен за светата вяра; веднъж тази ревност се проявила по следния начин.

В едно от египетските селища живеел един старец; по своя живот бил много добродетелен човек, но бил напълно непросветен в светото Писание, и поради незнание той паднал в такава ерес: за Светата Троица говорел не като за Троица, а като за двоица, изповядвал Отца и Сина, а за Дух Свети премълчавал, казвайки, че Той не е Бог. И сам вярвайки така неправилно, той учел на своето зловерие и други; много от простия народ следвали неговото хулно мъдруване и учение, виждайки добродетелния му живот по Бога. Устройващият спасение за всички Христос Бог, не желаейки трудовете на стареца и постническите му подвизи да останат напразни,

възвестил на блажения Паисий за него и му посочил селището и мястото, където живеел този свят старец. Паисий веднага започнал да се приготвя за път: той изплел много кошници със собствените си ръце, направил на всяка от тях по три дръжки и тръгнал към този старец, представяйки се за странник и продавач на ръкоделието си, много от намиращите се при стареца монаси, придържащи се към неговото лъжливо учение и неправа вяра, като видели странника и кошниците, и не знаейки, че това е Паисий, започнали да питат кой е и откъде е? А той отговарял, че е дошъл от пустинята да продава ръкоделието си. Попитали го и за кошниците, защо са направени с три дръжки, и той винаги им отговарял:

- Тъй като аз съм раб на Пресвета Троица и пламенно съм проникнат от любов към Нея, затова и кошниците си съм направил по образа на Света Троица, за да вярвам не само със сърцето си и да изповядвам с устата си, но и с ръкоделието си, предизобразяващо троичността на Божествените Лица, да прославям Света Троица - Отца и Сина, и Светия Дух; защото едното ухо е направено в образа на Бог Отец, другото - в образа на Бог Син, и третото - в образа на Бог Свети Дух; и подобно на това, както всяка кошница има три уши, но сама по себе си е една, така и в Светата Троица са три Лица, но един Бог.

В това време, докато свети Паисий в малко думи излагал тази тайна на Света Троица, мъжете заедно със своя учител постник се засрамили и казали:

- О, дивни, кажи ни още нещо за истинната вяра и ни поучи със своите беседи, и с това, което вече каза, ти твърде много ни удиви.

И божественият Паисий, изпълнен с Дух Свети, като опитен наставник започнал разсъдително и богомъдро да изобличава еретическото заблуждение и душегубната вреда от него, и

ревностно да ги поучава в светата, православна и душеспасителна вяра и да ги наставлява в пътя на истината. Преподобният дълго беседвал с тях от Божественото Писание и боговдъхновените книги, учел ги да вярват в Света Троица и благочестиво да изповядват тази истина, и обърнал този старец и всички, които били с него, към покаяние за предишното им заблуждение; и като ги просветил така, си тръгнал, възнасяйки благодарствени молитви към Господа. Когато се приближавал към пустинята, изведнъж пред очите му възсияла силна светлина и като се огледал, видял цялата пустиня изпълнена с ангелски полкове; удивил се и недоумявал какво може да е това, и просел от Господа да му открие какво означава видяното от него. Тогава един свят ангел, който го съпровождал, му казал:

- Бог ти показа всичко това, за да знаеш, че и с тебе, и без тебе по Негова заповед ангелите пазят монасите, обитаващи в тази пустиня, както ти е обещал Сам Владиката.

И Паисий, въздавайки благодарност на Промислителя Бога за това, продължил към своята келия.

Следващото повествование разказва за пророческия дар на преподобния - за прозорливостта, с която бил изпълнен този Божий угодник.

Славата на божествения и свят Паисий се разпространявала навсякъде и много добродетелни хора го търсели, за да се запознаят и да побеседват с него; така и блаженият Пимен, който по това време бил още съвсем млад, се разгорял от желание да види свети Паисий. Той отишъл при преподобния Павел и започнал да го умолява да отиде с него при великия Паисий: Павел обикновено често посещавал свети Паисий. Но при тази молба той казал на Пимен:

- Ти си още твърде млад и аз се срамувам да те водя при този

свят мъж; защото той е велик Божий угодник и обича безмълвието, и ние не отиваме при него просто за да го видим, но с разсъдителност, и то не по всяко време, а само когато е удобно за душевна полза.

На това Пимен му отговорил:

- Но аз, отче, като дойда с тебе, ще застана вън от келията, а ти ще влезеш при светеца сам - за мене ще бъде голямо утешение и само да слушам гласа му, беседващ с тебе, и да се докосна до келията му, а когато излезеш от него, да се докосна и до твоите честни нозе, стъпвали вътре в келията, и да взема от пръстта, по която са стъпвали светите нозе на угодника, за мене това ще бъде голяма радост.

Блаженият Павел, като видял, че Пимен казва това с велико смирение и блага вяра, го взел със себе си и се отправил към великия Паисий; като стигнал до келията на стареца, Павел влязъл вътре сам, а Пимен останал отвън.

Като приел Павел с бащинска любов, свети Паисий го попитал и за младия Пимен, когото, макар и още да не бил виждал с телесните си очи, но с духовните си очи го видял отдалече и казал на Павел:

- Къде е твоят спътник, младежът?

Павел отговорил:

- Той остана отвън, отче, защото се бои и се стеснява да влезе при тебе!

Тогава светецът, като заповядал на Пимен да влезе, казал:

- Не е добре да забраняваме да ни посещават тези, за които Спасителят е направил по-удобно и възлизането на небесата; а и на мъжете е казал в Евангелието: “ако се не обърнете и не станете като деца, няма да влезете в царството небесно”.

Като казал това, свети Паисий приел младежа и като го обърнал с лице към себе си, го благословил, а на Павел казал:

- Повярвай ми, любезни Павле, че това момче ще спаси душите на много хора и мнозина благодарение на него ще се удостоят с райските селения, защото с него е Господнята ръка, която го пази и наставлява по божествения път.

Като казал това, свети Паисий възложил ръце на главата на Пимен, отново го благословил и след продължителна беседа за спасението на душата ги отпуснал с мир; а сам, безмълвствайки, продължил да се подвизава в обичайните си постнически подвизи.

Но време е да разкажем и за преславните чудеса на преподобния Паисий.

В сирийските страни живеел един велик постник - човек, украсен с всякакви добродетели; веднъж, когато този монах стоял на молитва, неволно попитал сам себе си: на кого от угодилите на Бога е подобен? Още щом помислил за това, се чул глас свише:

- Иди в египетската страна и там ще намериш един мъж на име Паисий, който има същото смиреномъдрие и любов към Бога, каквито и ти.

Като чул това, честният старец започнал да се приготвя и без да обръща внимание нито на дългия път, нито на тежкия труд, веднага тръгнал от Сирия за Египет; като стигнал до Нитрийската планина, той попитал къде се намира Паисий, и тъй като името на Паисий вече било известно навсякъде, веднага му посочили мястото, където живее; а и на преподобният не било неизвестно идването на стареца, но му било открито по Божията благодат; и ето, той станал и се отправил да посрещне стареца. Като се срещнали в пустинята,

те се прегърнали и се поздравили със свето целуване в Господа; след това, като влезли в келията на свети Паисий и казали молитва, те седнали и започнали да беседват.

Пръв започнал да говори старецът; той говорел на сирийски език с преводач, защото не знаел египетски. А Паисий, бидейки египтянин, немалко скърбял за това, че не знае сирийски език, тъй като не искал да пропусне нито една полезна дума на стареца. И ето, като издигнал очите си на небето и устремил ума си към Бога, той въздъхнал от дълбочината на сърцето си и казал:

- Сине, Слове Божий, дай на мене, Твоя раб, да разбирам силата на думите на този свят старец!

И още щом казал това (колко близо до нас е Божията помощ!), веднага започнал да разбира беседата на стареца на сирийски, и просветен от Божествения Дух, започнал да говори с него на сирийски, и двамата се наслаждавали на боговдъхновени беседи без преводач, говорейки един на друг за своите подвижнически трудове, които им били завещани от Бога, и с какви Божии дарове се е удостоил всеки от тях.

Така те прекарали шест дни заедно, насищайки се с духовна сладост и веселейки се в Бога, своя Спасител. След края на душеспасителните им беседи, когато старецът искал вече да си отиде у дома, преподобният Паисий извикал всичките си ученици и им казал:

- Възлюбени чеда, този преподобен мъж, съвършен в добродетелите - е преизпълнен с благодатта на Светия Дух; и така, елате всички, за да се удостоите с неговото благословение, и приемете молитвите му в защита от всякакви вражески изкушения.

След като Паисий казал това, всичките му ученици

започнали да отдават на стареца сириец подобаващото му поклонение и да приемат благословение от него. След това, като се помолил на Господа за учениците на Паисий и му отдал целование в Христа, и като се простил с цялото братство, този старец, съпровождан от Паисий и учениците му, се отправил към своята страна.

Скоро след като старецът си отишъл, при свети Паисий дошъл един брат, отделно живеещ от другите; и учениците на светеца му казали:

- О, възлюбени! При нас беше един Божий човек от сирийската земя, велик старец сред отците; той е просветен по ум и сърце и много ни укрепи със своите душеспасителни беседи; преди малко той си отиде и ако искаш, можеш да го видиш: защото още не е успял да се отдалечи твърде много и се намира някъде наблизо; и така, постарай се да го настигнеш, за да се удостоиш с благословение от него.

И този брат решил веднага да тръгне след стареца. Но Паисий му казал:

- Не отивай: преподобният старец вече е изминал повече от осемдесет поприща път, защото е носен на облаци.

След като светецът казал това, всички се удивили и прославили Господа, дивен в Своите светии.

При преподобния Паисий веднъж дошъл един брат, желаещ да го види, и го намерил спящ, и до главата му видял да стои ангел пазител, прекрасен на вид, удивил се и казал: “наистина, Бог пази обичащите Го!” Братът не се осмелил да се приближи към спящия отец, тъй като се боял от присъствието на ангела, и като благодарил на Бога, си тръгнал, получил голяма полза от това, че се удостоил да види Божий ангел до преподобния.

Един от учениците на свети Паисий, изпълнявайки негова заповед, се отправил към Египет да продава ръкоделието си; и по пътя случайно срещнал един евреин, който също отивал в Египет, и тръгнал с него. Евреинът, виждайки простотата му, започнал да му говори думи, които носел в сърцето си от душегубния змей, и между другото казал на монаха:

- О, възлюбени! Защо вие така вярвате в един прост, разпънат Човек, когато Той изобщо не е бил очакваният Месия? Друг трябва да дойде, не Той.

И след като евреинът му наговорил и много други лукави и душевредни слова, монахът, поради своята умствена слабост и сърдечна простота, бил прелъстен от него: той приел думите му за истина и даже веднъж промълвил:

- Това, което казваш, може и да е вярно.

О, прелъстяване и неочаквана беда! Защото този монах на часа се лишил от благодатта на кръщението, както ще бъде казано за това по-долу.

Когато се върнал в пустинята и дошъл при преподобни Паисий, старецът станал някак недостъпен за него: той не само не искал да гледа към своя ученик, но навсякъде се отвръщал от него и не му отговарял нито дума. И отецът дълго странял от своя ученик, а последният горчиво скърбял за това и страдал в сърцето си, не знаейки да има някаква вина или прегрешение пред преподобния. Накрая, като намерил удобно време, монахът дошъл при него и падайки в нозете му, казал:

- Защо, отче, отвръщаш честното си лице от мене и презираш окаяния свой ученик? И постъпваш така, както преди не си постъпвал, отвръщайки се от мене като от някакъв мерзък човек.

На това старецът му казал:

- Кой си ти, човече? Не те познавам.

Монахът отговорил:

- Отче, какво странно виждаш в мене, че не ме познаваш! Не съм ли твоят ученик? - и при това му казал името си.

А старецът му казал:

- Този мой ученик беше християнин и имаше на себе си благодатта на кръщението, а ти не си такъв; но ако ти действително си този мой ученик, то благодатта на кръщението си е отишла от тебе и християнският образ е отнет. И така, кажи какво се е случило с тебе? И ми разкажи за сполетялото те изкушение, и каква душегубна отрова си приел по пътя си!

- Прости ми, отче - отговорил монахът, - нищо не съм направил.

Тогава светецът казал:

- Махни се от мене заедно с всички, отрекли се от Господа, не искам да разговарям с тебе; защото, ако ти беше мой ученик, както преди, щях да те видя такъв, какъвто беше преди.

Тогава монахът, въздишайки, започнал да пролива сълзи на умиление, казвайки:

- Аз съм същият твой ученик, а не някой друг, и не зная какво лошо съм направил.

След това великият Паисий го попитал:

- С кого беседва по пътя?

- С един евреин - отговорил монахът - и с никой друг.

Тогава светецът му казал:

- Какво ти каза евреинът и ти какво му отговори?

Ученикът на светеца отговорил:

- Евреинът не ми каза нищо друго, освен това: Христос, на Когото вие се покланяте, не е истинният Христос и Спасителят тепърва предстои да дойде в света; а аз му отвърнах - това, което казваш, може и да е вярно.

Тогава старецът възкликнал:

- О, окаяни, може ли да има нещо по-лошо и скверно от тези думи, с които си се отрекъл от Христа и от Неговото божествено кръщение? Сега иди и оплаквай себе си, както искаш, защото нямаш място при мене, но името ти е записано заедно с отреклите се от Христа и с тях ще бъдеш подложен на мъки и съд.

След тези думи на стареца ученикът му въздъхнал и заплакал, издигнал очи към небето и с молба завикал към преподобния:

- Отче, помилуй ме, окаяния, и дай мир на душата ми! След като поради невнимание се лиших от божественото просвещение и станах за радост и веселие на бесовете, сега не зная какво да правя; но прибягвам към Бога и към твоите свети молитви, не презирай мене, окаяния, и умоли за мене Владиката Христа, да ми върне отново Своето милосърдие!

Когато той се молел така, умилостивявайки стареца повече със сълзи, отколкото с думи, светецът се умилил, гледайки към него, и му казал:

- Потърпи, чедо, сега трябва да умоляваме за тебе щедростите на човеколюбивия Бог.

Като казал това, преподобният се затворил за молитва и започнал да моли Господа да прости греха на ученика, който е съгрешил пред Него поради непредпазливост и безхитростно невнимание. И Господ, Който никога не презира, но винаги изпълнява молитвите на Своя угодник, се омилостивил и простил на съгрешилия; знак за това било следното видение: преподобният видял благодатта на Светия Дух, връщаща се във вид на гълъб към този ученик и влизаща в устата му, и при това видял и злия дух, излизащ от съгрешилия монах във вид на тъмен дим и разсейващ се във въздуха.

Като видял това, преподобният повярвал, че Господ е дарил прошка на този брат и като се обърнал към него, казал:

- Чедо, въздай заедно с мене слава и благодарение на Христа Бога, защото нечистият хулен дух излезе от тебе и на негово място в тебе влезе Дух Свети, Който ти върна благодатта на кръщението; и така, сега внимавай над себе си, за да не паднеш отново поради леност и невнимание в мрежите на врага, и съгрешавайки да наследиш геенския огън.

Такова било едно от чудесата на свети Паисий; но да продължим разказа си и за другите му славни деяния.

Веднъж при свети Паисий дошъл един старец на име Иоан; той прекарал много години в пустинята, упражнявайки се в подвига на поста. Този брат бил много гладен и се нуждаел от храна. Преподобният, разбирайки духом, че Иоан е много гладен, казал на своя ученик:

- По-скоро ни приготви трапеза и донеси храна, за да се нахраним и ние с отец Иоан.

Когато трапезата била готова, преподобният предложил на Иоан да вкуси от нея и промълвил:

- Поради продължителното въздържание сега имаш нужда от

храна: и така, вкуси и се укрепи.

На това Иоан му отговорил:

- Прости ми, отче; сега е пост и поради множеството си грехове трябва да постя.

Тогава старецът, удивен от въздържанието на Иоан, веднага станал и като погледнал към небето, от дълбините на сърцето си произнесъл:

- Господи, посети Твоя раб Иоан, който пряко сили се труди заради Твоето име!

Когато Паисий се молел така - по неговите заслуги върху този, за когото възнасял тази молитва, било изпратено от Бога велико и преславно озарение; и ето, Иоан в състояние на възторг видял един прекрасен юноша, който държал в ръцете си храна и питие и му ги подавал, за да се укрепи след своя пост; като дошъл на себе си, той бил преизпълнен с велика сладост, сякаш бил напълно наситен от пребогата трапеза, и вече не се нуждаел от предлаганата му от стареца храна, бидейки и без това наситен от небесната храна, но въздавайки благодарност на Бога и на Неговия угодник свети Паисий, се върнал в своята пустиня и още повече усилил своя подвиг, като постоянно си казвал:

- Сладко си хапнах и сега ще постя с усърдие.

Така този блажен Иоан, укрепяван от молитвите на преподобния, преуспявал в постничеството.

- Когато от време на време престоявах при преподобния Паисий - пише блаженият Иоан Колов, - при него идваха някои монаси, желаейки да чуят нещо спасително за душите си, и често го молеха:

- Кажи ни, отче, за наше спасение, как трябва да живеем за

Господа?

И старецът им казвал:

- Спазвайте Божиите заповеди и пазете отеческите предания.

И друг път монасите го питаха:

- Кажи ни, отче, още нещо за полза на душите ни.

Този божествен мъж, виждайки с прозорливите си очи помислите им, на всеки открил това, за което мислел, и при това им казал кои от помислите им са добри, и кои - порочни, и от какво са дошли в сърцето им тези помисли.

Тези монаси, удивлявайки се на прозорливостта на стареца, ми казаха (разказва Иоан Колов) насаме:

- Наистина, отче Иоане, авва Паисий ни откри всичките ни сърдечни тайни и ясно видя в нас това, което беше известно само на Бога.

А аз им отговорих:

- Много пъти и ние от опит сме познавали тази негова прозорливост; ако ми вярвате, ще ви кажа истината, защото не мисля да говоря за него нищо друго, освен истината: нали ние се боим от праведния Съдия, Който казва в светото Евангелие: “по думите си ще бъдеш оправдан, и по думите си ще бъдеш осъден”. И още: “за всяка празна дума, която кажат човеците, ще отговарят в съдния ден”. И така, не са лъжливи и празни думите, които ви казвам - всичко, което често съм мислел в себе си и което съм вършел тайно от другите, отец Паисий, посрещайки ме, когато идвах при него, ми го казваше, сякаш е бил с мене в келията и е видял всичко, което върша.

Монасите, като чуха това от мене, се удивиха и казаха:

“- Дивен е Бог в Своите светии”.

И след това си тръгнахме, прославяйки Господа за тази велика благодат, която е дадена на Неговия раб, свети Паисий.

Ще разкажем и за това, колко силни бяха молитвите на преподобния и как те можеха отново да върнат към Бога отстъпилия от Бога голям грешник и да го обърнат в пътя на спасението.

Един брат, следвайки влечението на сърцето си, решил да остави своя пустиннически подвиг на безмълвие и да се посели близо до града; и тъй като често ходел в този град, за да продава ръкоделието си, много скоро паднал в пагубна мрежа; една еврейка дошла при него да купи нещо от това, което продавал; той погледнал лицето, видял красотата ѝ и бил обзет от нечист помисъл към нея; а също и жената, като видяла, че той е още съвсем млад, устремила погледа си към него и след разговор помежду си те се възпламенили от сатанинска любов един към друг. Така, по действие на бесовете, монахът паднал в примката на тази скверна жена и зачевайки болест, родил беззаконие; оставяйки монашеството, той се оженил за нея и, което е още по-лошо - той, окаяният, не само монашеството, но и вярата си оставил от любов към тази жена; преминал в иудейската вяра и служейки на техния ветхозаветен закон, живеел с евреите, бил техен постоянен събеседник и хулел Христа, нашия Спасител, както Го хулят и иудеите. Исаак във всичко следвал волята на своята скверна и нечиста жена, която била обзета от такава злоба към Христа и такава ненавист към Неговото пресвето име, че често полагала главата на окаяния си мъж на гърдите си, отваряла устата му и с клечка почиствала зъбите му, като казвала: “да не остане между зъбите нито частица от християнското причастие”, защото тази нечестива жена мислела, че при християните божественото Причастие дълго остава между зъбите; и мъжът

отстъпвал пред злобата и наистина станал враг на Христа, нашия Господ. О, безбожие! Зная - казва написалият житието,- че всички, които чуят за това, ще се наскърбят в сърцето си, но аз се удивявам на Божието дълготърпение, на Неговото безмерно човеколюбие и Неговата велика божествена благодат, която не само обича праведните, но проявява милосърдие и към грешните, и с тайно посещение се докосва до сърцата им, подобно на слънчевия лъч, който, прониквайки през някой малък процеп на затворена отвсякъде къща, я осветява цялата. Но да се върна към прекъснатия разказ.

Този окаян монах, отдалечавайки се от монашеството и от християнството и падайки чрез пагубното си безверие в дълбините на ада, много време, след като паднал в това беззаконие, все пак започнал постепенно да идва на себе си и чрез угризенията на съвестта да познава цялата си погибел. По това време някои от братята от тази пустиня, където преди се подвизавал в пост този отпаднал монах Исаак, трябвало да отидат по своя работа в града. По Божий промисъл се случило монасите да минат край къщата, в която той, прелъстеният, живеел със своята жена еврейка; като ги видял да минават, той внезапно почувствал сърдечно съкрушение, спомняйки си предишния си живот и честния лик от свети братя; излязъл от дома си при тях и започнал да ги пита откъде са и защо са дошли тук. Те му отговорили:

- Ние сме от Нитрийската пустиня, ученици сме на великия Паисий, дошли сме тук по своя работа.

Тогава той тежко въздъхнал, казал им всичко за себе си и усърдно започнал да ги умолява да предадат на великия старец молбата му да умолява Господа за него, за да се избави от мрежите на врага по неговите молитви. Монасите, скърбейки за него в сърцето си, обещали да предадат молбата му на светия старец, което и направили: като се върнали у

дома, те разказали за всичко това на блажения отец. Старецът, като ги изслушал, въздъхнал от дълбочината на сърцето си и казал:

- Уви, възлюбени чеда, колко често мъжете заради жени се лишават от божествената благодат! Примери за такива мъже имаме в светите книги, написани от древните отци; защото за врага, въставащ срещу хората, няма по-сигурно оръжие от жената; ползвайки се от това оръжие, врагът лесно е побеждавал и велики мъже: спомнете си великия Давид и неговите правнуци и внуци - ето защо и ние трябва винаги да бъдем внимателни и винаги да се молим на Господа да ни избави от такова коварство.

Като казал това, старецът се затворил в своята килия и заставайки на молитва, започнал да умолява Господа:

- Господи Иисусе Христе, Сине Божий и Слове! Не презирай създанието на Твоите ръце и не допускай този монах да бъде хвърлен докрай в бездната на погибелта, но милостиво погледни от Твоето небесно жилище и не презирай молитвите, които Ти принасям: приеми молението за отстъпилия от Тебе и разкаял се: моля се на Твоята благост - призови го към покаяние.

След като много време старецът се молел така и умилостивявал Божиите щедрости, молбите му преклонили Божието милосърдие; защото Спасителят не презира молитвите на обичащите Го. Сам Господ се явил на светия старец и Знаещият всичко го попитал:

- За кого викаш към Мене денем и нощем? Не за този ли, който се отрече от Мене и отиде при враговете - за окаяния мъж, който някога беше монах, а сега стана евреин? Не за този човек ли се молиш, угодниче Мой, Паисий?

На това старецът отговорил на Господа:

- За него моля Твоята благост, човеколюбиви Владико. Гледайки към Твоите щедрости, призоваващи всички към спасение и неискащи смъртта на грешника, но очакващи неговото обръщане - заради тези Твои щедрости аз дръзнах да моля за него Твоето добросърдечие; призови, добри Пастирю, заблудената овца отново в Твоята ограда и бъди милостив към него.

На тази молитва Господ му казал:

- О, угодниче Мой! Велико е твоето благочестие: защото ти, подражавайки на Моята любов, се грижиш за спасението на грешните; затова не скърби: това, за което се молиш, ще ти се даде.

Като казал това, Господ възлязъл на небесата. Не след дълго злата жена, поразена от Божия гняв, умряла. Исаак отново се върнал в пустинята и заставайки пред преподобния, паднал пред честните му нозе, плачейки и изповядвайки греховете си; със своето завръщане и покаяние той доставил голяма радост на преподобния и на всички отци от тази пустиня. След поученията на великия отец този монах отново приел предишната вяра и отново се облякъл в ангелски образ; и се подвизавал в големи трудове, плачейки и съкрушавайки се за своите грехове; и така, като преживял всичките си дни в покаяние, добродетелно и богоугодно, той отишъл при Господа. И всичко това грешникът получил по молитвите на преподобния Паисий; той се покаял и се спасил; а ние, слушащите за тези преславни дела, подобава да славим и възпяваме Христа Бога, Който така възвеличил Своя угодник.

Сред учениците на преподобния Паисий бил и един старец, който имал съвсем светски навици и нрави; и когато монасите идвали при преподобния за наставление и слушали

боговдъхновените му слова, с тях слушал и този старец, но не получавал никаква полза; защото нямал в себе си добра почва, но сърцето му било ожесточено като камък и доброто семе на божествените беседи не можело да се вкорени в него и да процъфти: от време на време той даже хулел думите на светеца; защото, отдалечавайки се от лицето на преподобния, този старец понякога си позволявал пред другите братя и да се поругава над беседите му, при това изричайки само пагубни и хулни лъжи, както и подобава на светските и нечестиви хора, и някои от монасите се съблазнявали от хулите, чути от него. След много време братята, не желаейки повече да слушат развращаващите му думи, но и не смеейки да кажат за това на светия отец, отишли при един боголюбив и добродетелен подвижник и му се оплакали от злонравния старец; тогава този подвижник заедно с тях отишъл при великия Паисий. Докато светецът в уединение пребивавал в богомислие, се чул ангелски глас:

- Нека ти бъде известно, отче, че този старец, който живее заедно с твоите ученици, предизвиква съблазни и развращава другите братя; и така, трябва да пресечеш безчинния му навик и да го изправиш с помощта на заповедите.

На този глас свети Паисий отговорил:

- Отдавна бих направил това, ако знаех, че мога да го изправя. Но тъй като дяволът е готов да го погуби и с коварството си го примамва в мрежите си, не мога да му кажа нещо по-сурово, за да не приеме думите ми като обида и да се огорчи: и в този случай той може да си тръгне от братството и от пустинята и отново да се върне в света; тогава ще се окажа виновник за неговата гибел и ще имам вина пред Бога, задето не съм могъл да изтърпя брата, нападан от врага; трябва да се моля за него - Бог да го изцели от този недъг.

Като казал това, той започнал да се моли за този старец и

веднага видял хулния и безсрамен дух, излизащ от стареца. След това при Паисий дошли братята с боголюбивия подвижник, но преди да започнат да разказват за безчинния старец, дошъл и самият той, и падайки в нозете на светия отец, започнал да ги умива със сълзи, каейки се и молейки за прошка, и обещавайки да изправи живота си. След това той станал кротък и послушен: с радост слушал боговдъхновените беседи от устата на преподобния и всякак се стараел да изпълнява на дело това, което възприемал от неговите поучения. И скоро той надминал мнозина в добродетелите и станал опитен подвижник, и всичко това с помощта и по молитвите на свети Паисий, изпросил му от Бога велика милост.

Но достатъчно за това; не бива да отминем с мълчание и другите преславни дела на великия Паисий: ще споменем само с няколко думи за множеството му чудеса, защото, невъзможно е да опишем подробно всички тези чудесни деяния; и като казахме вече не малко за тях, за всички останали ще премълчим.

Веднъж в пустинята при свети Паисий дошли двама млади братя и по заповед на преподобния започнали да живеят заедно с братята, които вече били в неговия манастир; а самият Паисий заедно с учениците си живеел отделно в пустинята, далече от манастира.

Тези двама братя дълго носели подвига на послушанието; накрая дошли при стареца и започнали да го молят да им позволи да живеят уединено в пустинята като отшелници. Преподобният, като видял пламенния им стремеж към подвига на постничеството и разбрал, че те са способни на особено пустинно безмълвие, изпълнил желанието им и ги благословил да се преселят от манастира в пустинята. И те, като намерили в пустинята удобно място за подвига на безмълвието, се

поселили там и водели богоугоден живот, изкусно побеждавайки всички изкушения на злите духове. Но невидимият враг, който винаги завижда на всички добродетелни хора и умее да измисля различни и многообразни примки за Христовите раби, разпростря коварството си и върху тези двама монаси и замислил да ги прелъсти така: на един отшелник, който още не бил съвършен в монашеското нестяжание, било откраднато бедното келийно имущество. Този отшелник още бил малодушен, скърбял за откраднатите вещи и започнал да търси откраднатия ги, но не го намерил; като чул за един прозорлив старец и надявайки се, че той ще му помогне да открие откраднатото и крадеца, той отишъл при него: при преподобни Паисий не посмял да отиде, за да не бъде упрекнат от него в сребролюбие.

Като дошъл при този прозорливец, монахът започнал да го моли да му каже къде се намира откраднатото и кой точно го е откраднал. Но старецът, който в действителност не бил просветен от Божията благодат в прозорливостта, но предвиждал всичко с бесовската сила, по внушение на злия бяс оклеветил тези двама монаси, които неотдавна се били поселили в пустинята:

- Ето тези монаси - казал прозорливецът - са извършили кражбата, като хванеш тези двама, не ги пускай, докато не ти върнат всичко.

Като чул това, отшелникът веднага се отправил към лаврата на тази пустиня; отишъл при игумена и като измолил от него стража, той продължил нататък и сякаш неочаквано попаднал на същите двама безмълвстващи монаси, той ги хванал като злодеи и влачейки ги с побой, ги довел в лаврата: тук те с безчестие били затворени в тъмница. Игуменът заедно със старците повярвали на прозорливеца и осъдили монасите като крадци, наказвайки ги с лишаване от монашески чин, и

започнали да ги измъчват с побой за откраднатите вещи. Преподобният Паисий, прозорливо узнавайки по Божията благодат за всичко, което се случило и скърбейки за двамата братя, които невинно страдали, станал и отишъл в тази лавра. За идването му навсякъде било известно, тъй като сред пустинножителите нямало по-славно име от името на Паисий, който навсякъде бил прославян заради богоугодния му живот. За да го поздравят, се събрали и братята от околните манастири и отшелнически келии, при него дошли даже и старците. Дошъл и този старец, който по бесовско прелъстяване се смятал за прозорливец. И когато всички отци и братя отдавали на светеца свето целуване в Христа, Паисий ги попитал:

- Къде сте затворили двамата млади монаси?

Братята мълчали. След това някои от тях в отговор казали:

- Отче, те са крадци, и сега заради злите си дела са затворени в тъмница.

Светецът им казал:

- Кой е казал за тях, че са крадци?

Тогава братята, посочвайки прозорливия старец, отговорили:

- Ето, този прозорлив отец каза за тях, че са крадци.

Тогава великият Паисий попитал този старец:

- Истина ли е това, което си казал за тях?

А той отговорил:

- Казаното от мене е истина: то ми беше открито от Бога.

След това свети Паисий казал:

- Ако тази твоя прозорливост беше от Бога, а не от бесовската прелест, то нямаше да се вижда дяволът на устата ти.

Слушайки това, всички били обзети от страх: защото на всички било ясно, че думите, излизащи от устата на Паисий, са истинни; и всички започнали да укоряват прелъстения прозорливец; а той, обзет от срам, паднал в честните нозе на светеца и произнесъл:

- Отче, прости ми и се помоли за мене, прелъстения.

И веднага щом светецът се помолил за него, пред очите на всички от устата на прелъстения излязъл тщеславният и лъжлив бяс, и като се превърнал в голяма дива свиня, със страшна ярост се устремил към преподобния, сякаш желаейки да го разкъса със зъбите си. Но блаженият отец, заклевайки нечистия дух, го отпратил в бездната. А старецът, който преди бил прелъстен от дявола, усетил и даже с очите си видял излизащата от него бесовска сила на прелестта; изпълнен с велик ужас и трепет, той паднал на земята в нозете на Паисий и със сълзи го молел да получи пълно опрощение от него. Също и другите братя, които, предавайки се на прелъстяването, оскърбили невинните, паднали пред светеца и го молели за прошка. Извели от затвора двамата млади монаси и заплакали с умиление, а обидилите ги просели техните молитви. Преподобният Паисий поучавал всички внимателно - да избягват подобни вражески прелъстявания и да не вярват на лъжепророчеството на тези, които се стремят да изглеждат свети и прозорливи. А на игумена на лаврата насаме посочил къде се намират откраднатите вещи, но не казал нищо за открадналите ги. След това, като дал прошка на всички и се помолил за всички, той се върнал в келията си.

По това време в пустинята просиял в подвизите на постничеството и друг Божий угодник, преподобният Павел,

по молитвите на когото Бог също проявявал велика милост към хората.

Веднъж преподобният Паисий пожелал да го посети и те се срещнали като два Божии ангела и двама Христови воини, винаги побеждаващи невидимите врагове и помагащи си един на друг в това. Те и двамата били като някаква крепост, непобедима от никакви вражески лукавства, и беседвали един с друг със слова, изпълнени с Дух Свети, заедно се наслаждавали и на сладкия плод на мълчанието; в старостта си те измисляли чисто юношески подвизи, сякаш всеки път започвайки отначало да се подвизават и решавайки да водят още по-съвършен живот.

Великият Паисий бил по-стар на години от Павел, а блаженият Павел бил представителен на вид, но добър по душа. Преподобният Паисий казал:

- Докато сме в този живот, Господ не иска нашето тяло да отслабне и да се разлени, и ще бъде срам за нас, ако при смъртта си се намерим в леност.

Блаженият Павел го изслушал и отговорил:

- О, пастиреначалниче, ето, аз вече следвам твоя похвален и добър съвет - да не си позволявам леност, и се уповавам на Бога, че по твоите свети молитви Той ще ми помогне да прекарам живота си съгласно твоята воля.

Като прекарали много време заедно и се поучили един друг, преподобният Паисий и блаженият Павел, след любезно целование в Господа, се разделили телом, но не и духом. Преподобни Павел останал на предишното място, а свети Паисий се върнал в келията си.

Тези двама свети отци били чудотворци, целители на страстите, опитни ръководители в делото на спасението на

душата, молитвеници за всички, ходатаи за спасението на всеки и наставници, мъже - силни в дело и слово, били добър пример за всеки човек, защото монашеските трудове на свещения Павел много се облажавали, а многочислените и свръхестествени постнически подвизи на блажения Паисий, извършвани от него тайно - макар че някои от тях били известни почти на всички; и били известни именно за това, за да могат да подтикнат слушащите за тях към благодарност на всесилния Бог, а подвизаващите се да възпламенят към още по-голямо усърдие; нито една човешка дума не може в пълнота да изрази цялата висота на неговия духовен живот, защото той много служел на Господа тайно и не обичал добрите му дела да бъдат известни на другите - и това, разбира се, било поради великото му смирение. Когато някой от братята го питал: коя от добродетелите е най-висша - той отговарял - “тази, която се извършва тайно и за която никой не знае”. Също така високо ценял и добродетелта - да постъпва във всичко по волята на другите, а не по своята. През целия си добродетелен живот преподобният определял и свято спазвал това - подобаващото време за всяко дело. За него имало време да мълчи, време да говори, време да се уедини и да се затвори в килията си, време да излезе и да беседва с братята за душеполезното. И така, преподобният в безмълвие по пътя на божественото възлизане се приближавал към Бога, а в общуването с братята търсел спасението на ближния; най-дивно от всичко било това, че той мъдро умеел да скрива добродетелите си, за да не бъде известен животът му на всички, общуващи с него. Когато братята започвали да го прославят за някое дело, той го оставял и започвал да извършва друг подвиг, та всички по-скоро да забравят за първото му деяние. “Когато аз, разказва написалият житието на преподобния Паисий, го питах защо постъпва така, той с радост ми отговаряше: за да остане предишният ми подвиг неповреден; защото голяма беда е, добавяше той, човешката похвала и който се труди заради нея,

получава малко полза за себе си, малко от тези хора ще се спасят, тъй като суетната човешка слава много им вреди; и вярно е било казано от нашия Владика:

“- Нека лявата ти ръка не знае, какво прави дясната”.

Спомняйки си тези слова от поученията на преподобния (продължава Иоан), се приближавам към края на своя разказ.

Достигнал дълбока старост, великият по своя живот и просветен с добродетели преподобен наш отец Паисий завършил тукашните трудове и Господ го призовал към вечен покой и небесно блаженство. Тялото му било погребано с чест от множество монашестващи, а душата му се възнесла към небесния и безсмъртен живот.

Не много след това и блаженият Павел в своята отдалечена пустиня си отишъл от земния живот; преминавайки към неувяхващия живот, той заедно със свети Паисий се въдворил в светлостта на светиите - та както се подвизавали заедно в монашеските подвизи, така и душите им заедно да се наслаждават на вечния покой. Честните им тела не дълго почивали отделно едно от друго: по Божий промисъл те скоро били положени заедно и ето как станало това.

Преподобният наш отец Исидор, подвизаващ се в пост в своята обител, намираща се в Пелусийската планина, като чул за преставянето на великия Паисий, се качил на кораб и стигнал до мястото, където било погребано светото тяло на преподобния отец; с чест и благоговение го взел от земята и като го обвил в погребални повивки, го положил в ковчег, желаейки да обогати своята обител с него като с някое велико съкровище и несравнимо с нищо богатство, и като качил ковчега на кораба си, тръгнал на път с голяма радост, възпявайки и хвалейки Господа. Когато минавал недалече от пустинята, където почивало честното тяло на преподобния

Павел, изведнъж корабът, сякаш задържан от някаква чудесна сила, спрял и се обърнал натам, където се намирала пустинята на свети Павел. Моряците с големи усилия дълго се опитвали да отплуват от това място, но нищо не могли да направят; те прекарали така два дни и не знаейки как да тръгнат на път, били в голямо недоумение. Преподобни Исидор, като разбрал, че спирането на кораба е действие на Божия промисъл, казал на моряците да оставят кораба да плува накъдето иска, и той, воден от невидима ръка, отплувал към пустинния бряг, където се намирало тялото на свети Павел, и спрял в плитчината.

Докато всички, които били на кораба, скърбели и недоумявали, от пустинята дошъл един старец на име Иеремия; той се обърнал към тях и казал:

- О, възблюбени! Защо се трудите пряко сили? Нима не виждате, че преподобният Паисий призовава своя любимец, преподобния Павел? Той иска заедно с него да бъде пренесен във вашата страна и да бъде положен на едно място с него; и така, побързайте да дойдете, за да вземете тялото му.

Като чул това, Исидор и всички, които били с него, се изпълнили с голяма радост и като слезли на брега, попитали този честен отец, къде е положено тялото на свети Павел.

Тогава той ги повел в далечната пустиня и им показал гроба на преподобни Павел. Като взели честните му мощи, несравнимо по-ценни от злато и скъпоценни камъни, те ги отнесли при мощите на свети Паисий, и още щом се качили на кораба, той веднага потеглил сам, заплувал с голяма бързина и скоро стигнал до пристанището, намиращо се в Пелусия. Тогава преподобни Исидор изнесъл на сушата честните мощи на двамата свети отци - Паисий и Павел, отнесъл ги с пеене на псалми и духовни песни в своята обител и ги положил в създадената от него църква; и тук ставали преславни чудеса: нападаните от нечисти духове и обхванатите от други болести,

още щом се докосвали до честните им ковчези, веднага получавали изцеление: нечистите духове били прогонвани и всяка болест бързо се изцелявала по молитвите на тези велики Божии угодници.

Това аз, Иоан, наречен Колов, написах за полза на четящите и слушащите - за слава на Отца и Сина, и Светия Дух, Единия Бог в Троица, на Когото подобава всяка слава, чест и поклонение, сега и винаги, и во веки веков. Амин.

Тропарь преподобному Паисию Великому

глас 1

Пусты́нный жи́тель, и в телеси́ А́нгел,/ и чудотво́рец показа́лся еси́, Богоно́се о́тче наш Паи́сие:/ посто́м, бде́нием и моли́твою/ Небе́сная даровА́ния прие́м,/ исцеля́еши неду́жныя и ду́ши ве́рою притека́ющих ти. / Сла́ва Да́вшему тебе́ кре́пость,/ сла́ва Венча́вшему тя,// сла́ва Де́йствующему тобо́ю всем исцеле́ния.

Ин тропарь преподобному Паисию Великому

глас 2

Боже́ственною любо́вию от ю́ности распала́емь, преподо́бне,/ вся кра́сная, я́же в ми́ре, возненави́де,/ Христа́ еди́наго возлюби́л еси́,/ сего́ ра́ди в пусты́ню всели́ся,/ иде́же сподо́бися Боже́ственнаго посеще́ния,/ Его́же неудо́бь зре́ти и а́нгельскима очи́ма,/ паде́, поклони́ся. / Вели́кий же Дарода́тель, я́ко Человеколю́бец, рече́ к тебе́:/ не ужаса́йся, возлю́бленный Мой,/ дела́ твоя́ уго́дна Мне,/ се даю тебе́ дар:/ о ко́ем ли́бо гре́шнице помо́лишися,/ отпу́стятся ему́ греси́. / Ты же в чистоте́ се́рдца твоего́ возгоре́ся,/ прие́м во́ду и прикосну́ся Неприкоснове́нному,/ умы́ но́зе Его́/ и, во́ду пив, да́ром чуде́с обогати́ся,/ боля́щия исцеля́ти, бе́сы от челове́к отгоня́ти/ и гре́шники от му́ки моли́твою свое́ю избавля́ти. / О,

преподо́бне о́тче Паи́сие,/ молю́ тя, да умо́лиши и о мне,/ я́коже тебе́ Бог обетова́,/ и́бо от сих гре́шник пе́рвый аз есмь,/ да даст ми Госпо́дь вре́мя покаа́ния/ и прости́т мое́ согреше́ние,/ я́ко Благи́й и Человеколю́бец,// да со все́ми и аз воспою́ Ему́: аллилу́ия.

Кондак преподобному Паисию Великому

глас 8

От мла́да зва́нию Го́спода твоего́ после́довал еси́ усе́рдно, блаже́нне,/ вся, я́же в ми́ре кра́сная, Его́ ра́ди оста́вив. / Крест твой на ра́мена взем,/ всели́лся еси́ в пусты́ню,/ и, та́мо а́нгельски пожи́в,/ те́ло твое́ посто́м и моли́твами изнури́л еси́,/ и мно́гим путь был еси́ ко спасе́нию,/ вся возводя́ к Боже́ственней высоте́,/ Паи́сие преподо́бне,// отце́в и по́стников тве́рдое основа́ние.

Ин кондак преподобному Паисию Великому

глас 2

Жите́йских молв оста́вль,/ безмо́лвное житие́ возлюби́л еси́,/ Кресте́телю подо́бяся все́ми о́бразы,/ с ни́мже тя почита́ем,// о́тче отце́в Паи́сие.

Страдание на светия мъченик Зосима Воин († ок. 89-117 гг.)



По това време, когато император Траян управлявал римската държава, елините, както е известно, още били обзети от идолослужение и от голяма духовна слепота и затова при неговото царуване срещу Църквата Божия било повдигнато люто гонение.

Тогава сред елините живеел един известен мъж на име Домитиан - управител на Антиохия Писидийска; веднъж той дошъл при цар Траян и го помолил да му даде власт над християните, за да може всички, които не пожелаят да принесат жертва на боговете, да принуждава към това с тежки мъки. Получил от царя такава власт и облякъл се в дяволска броня, той, подобно лъв, се възпламенил от гняв към тези, които решили твърдо и докрай да запазят вярата си в Христа. Преминавайки през Созополската област, той се приближил към града, наречен Аполония. В този град живеел един елин, воин на име Зосима, който през цялото време се стремял да стане последовател на Христовата вяра. Като чул за приближаването на управителя и за настъпващото гонение, той снел от себе си воинското оръжие, започнал да се стреми към християнските добродетели и да се упражнява в чистота и целомъдрие, в пост и молитва.

Няколко дни след като управителят Домитиан дошъл в града, към него се приближил един от идолослужителите и казал:

- В този град живее един воин на име Зосима, който презира царя и твоята власт: той се отрече от воинския чин, в който беше облечен от цар Траян, и хвърли оръжието; нарича себе си християнин и не смята за нищо нашите богове; също така се гнуси от царските закони и презира царската власт.

Като чул това, управителят казал:

- Доведете този Зосима тук, в съдилището.

Тогава царските стражи отишли при Зосима, хванали го и го довели на съд. Управителят го попитал:

- Ти ли си Зосима?

Христовият воин отговорил:

- Аз съм Зосима, раб на моя Господ Иисуса Христа.

След това управителят казал:

- Преди всичко кажи какъв чин имаш, а след това ще кажеш и чий раб си.

Светецът отговорил:

- По чин бях воин на вашия земен цар, но се отрекох от вашите пагубни богове и станах воин на небесния Цар, на Христа, истинния Бог.

- О, пребеззаконни - казал тогава Домитиан, - Христовото име няма да ти помогне, но по-добре принеси жертва на боговете и ще ти се прости този грях против нашия цар Траян, от когото си почетен с воински чин.

Тогава светецът казал:

- За нищо на света няма да принеса жертва на вашите богове.

След това Домитиан заповядал да отведат Христовия воин в тъмница.

На сутринта светецът, с вързани назад ръце, отново бил доведен пред съда и управителят заповядал да го окачат на дървото за мъчения. Когато това било направено, Домитиан му казал:

- Нечестиви Зосима, принеси жертва на боговете или всичките ти членове ще бъдат подложени на жестоки мъки.

Светецът отговорил:

- Не само с думи, но и с рани няма да ме убедиш да принеса жертва на твоите богове.

Тогава управителят заповядал на войниците безпощадно да бият светеца. Когато започнали да измъчват свети Зосима, той казал на управителя:

- Напразно се трудят твоите слуги, защото ме укрепява Господ и аз не усещам нанасяните ми рани.

Дълго измъчвали светеца, така че земята се обагрила с кръвта му. Накрая мъченикът с висок глас извикал към Господа:

- Господи Боже всесилни, Който седиш на престола на Своята слава, Който си създал небето, утвърдил си земята, събрал си водите на едно място, надежда наша и упование на Своите раби, чуй мене, който Ти се моля, и не допускай да бъда победен от заплахите с мъки или от самите мъки, за да могат всички невярващи в Твоето име чрез мене да познаят Тебе, Единия истинен Бог!

Когато светецът се молел, изведнъж се чул глас от небето:

- Бъди мъжествен, Зосима, защото Аз съм с тебе, и нищо не може да те победи.

Този глас чули Домитиан и всички, които били с него, и при това някои даже възкликнали:

- Велик е този влъхва!

А други казвали:

- Той не е влъхва, а раб на Христа, неговия Бог, и наистина, велик е християнският Бог, от Когото сега беше изпратен този глас!

Тогава управителят заповядал на четирима войници да разтегнат светеца кръстообразно на земята; а Христовият страдалец, и без това вече измъчен, издигнал очи към небето и

казал:

- Господи Боже мой, Който знаеш мислите на хората, надежда на християните, прибежище и покой на намиращите се в беди! Избави ме от пагубното коварство на твоя враг Домитиан, за да познаят всички, стоящи наоколо, че Ти си Живият Бог, съществуващ преди всички векове, че Ти си отвека.

В това време много от събралия се народ, удивлявайки се на великото търпение на мъченика, повярвали в Христа; а управителят, виждайки това и боейки се да не се обърнат всички към християнската вяра, засрамен, гневейки се и скърцайки със зъби, започнал да размишлява с каква мъчителна смърт да погуби Христовия раб. Накрая той заповядал да донесат медно легло и под него да запалят буен огън, за да изгорят мъченика. Когато леглото било силно нагорещено, той заповядал да положат върху него светия страдалец гол. И още щом Зосима, след като направил върху себе си кръстното знамение, се качил на леглото, Господ на часа превърнал огъня в роса; защото чрез Своите ангели Той слязъл на помощ на мъченика. И докато всички стоящи наоколо мислели, че мъченикът е загинал от силния огън, Господните ангели, като вдигнали светеца, го поставили до одъра жив и напълно невредим. Народът, виждайки това чудо, прославил истинния Бог, Който, изпращайки Своите свети ангели, избавил Своя раб от огъня; и тогава мнозина се обърнали към Христовата вяра. Управителят със срам си отишъл вкъщи, а мъченика заповядал да хванат и да държат под стража.

Скоро след това управителят Домитиан, отивайки в Кононейския град, заповядал да водят след него вързан и светия мъченик Зосима, за да го умъртви там в мъчения. Като дошъл в този град и седнал на съдийското място, той

заповядал да обуят Зосима в железни сандали, в които били забити остри гвоздеи, и да го вържат с желязна верига към млади необяздени коне, за да върви след тях. Светецът, завързан за конете, бягал в железните сандали с гвоздеи така, че изпреварвал и самите коне, защото с него бил Господ, Който му помагал. При това светецът казвал:

- Господи Боже, Който даваш на нозете ми бързина на елен, дай ми търпение докрай!

Управителят, виждайки търпението на мъченика, заповядал да го затворят в тъмница и да не му дават храна и питие, за да умре от глад и жажда. След три дни, през които светецът прекарал без храна и вода, в тъмницата влезли двама прекрасни юноши; единият от тях носел чист хляб, а другият съд с вода, и казали на светеца:

- Приеми този драгоценен дар, изпратен ти от Господа, твоя Бог.

Христовият мъченик ял и пил и като се укрепил телом, извикал към Господа така:

- Благодаря Ти, Господи, че си се умилостивил към мене и не си ме презрял, но си ме наситил с Твоя небесен хляб и питие; хваля и славя Твоето величие во веки, амин.

На другия ден управителят отново седнал на съдийското място и заповядал да доведат при него Христовия мъченик. Светецът застанал пред него със светло лице, умът му през цялото време бил устремен към Господа. Управителят се удивил, като видял, че мъченикът съвсем не се е изменил в лицето след толкова мъки, и му казал:

- О, Зосима, тъй като ти сега явно си дошъл на себе си, принеси жертва на боговете, за да не се подлагаш повече на рани и да не умреш от мъчителна смърт.

На това светецът отговорил:

- Обичащият Живия Бог не смята тези мъки за нищо.

Управителят заповядал да стържат тялото на мъченика с железни гребени. А светият мъченик, претърпявайки тези страдания, с висок глас викал към Бога:

- Сега аз особено познах милосърдието на Твоето добросърдечие, Христе, Творче на светлината, тъй като Ти ме укрепи мъжествено да претърпя всичко и даже с дума да не покажа, че страдам, та в моите мъки още повече да познаят силата на Твоето Божество.

Когато светецът произнесъл това, управителят заповядал да го свалят от дървото за мъчения и отново да го поставят пред него; когато това било изпълнено, той му казал:

- Много мъчения претърпя ти заради твоя Христос, и все пак не получи никакво облекчение; и така, пристъпи и принеси макар и сега жертва на боговете.

На това светецът отговорил:

- О, Домитиане, безчовечен и изпълнен с всяко нечестие мъчител! Започни да се боиш от небесния Бог, остави своето заблуждение и не наричай идолите богове: защото те са бесове, а не богове.

Тогава управителят казал:

- Ти ли, пребеззаконни човече, дръзваш да наричаш нашите богове бесове - боговете, които в определени дни празнува целият свят?

На това мъченикът казал:

- Тези празнични ликувания, които сега се принасят на твоите богове, нека ти бъдат въздадени в ада - на тебе и на

твоя цар, и на всички вярващи в тях.

След това управителят отново заповядал да повесят свети Зосима на дървото за мъчения и да горят корема на мъченика със запалени свещи.

Тогава страдалецът казал на управителя:

- Не само корема, но и цялото ми тяло изгори, и пак няма да ме победиш, защото с мене е укрепяващият ме Христос: дори желая да бъда умъртвен от тебе, тъй като това е моя слава пред Христа, ако умра за Него.

Не знаейки какво повече да направи с мъченика, накрая управителят го осъдил на смърт чрез отсичане на главата му със секира. Когато водели свети Зосима към мястото на смъртното наказание, той се молел на Господа така:

- Господи Боже мой! Погледни към мене, грешния, и приеми душата ми с угодилите Ти отвека, защото Ти си моя слава и похвала сега и винаги и във вечни векове!

Когато мъченикът отишъл на мястото, на което изпълнявали смъртни присъди, той бил посечен с меч и така положил честната си глава за своя Христос. Това станало на 19 юни в Кононейския град по време на господството на Траян над римляните, а над нас, християните, при царуването на нашия Господ Иисус Христос, на Когото слава и царство во веки веков. Амин.

В памет на преподобния наш отец Иоан Отшелник († 586 г.)

Преподобният наш отец Иоан оставил света и се посветил на монашеския живот, и желаейки да пребивава в отшелничество в пустинята, се поселил в Палестина, недалеч

от Иерусалим; тук той прекарвал всички дни от живота си богоугодно, в пост и молитва.

За неговия свят живот в книгата, наречена “Лимонар”, която, както е известно, е съставена от преподобните наши отци Иоан и Софроний (по-късно патриарх Иерусалимски), се разказва следното:

- На нас, Иоан и Софроний, авва Дионисий - презвитер и пазител на свещените съсъди в светата църква, намираща се в Аскалон, ни разказа за авва Иоан Отшелник, че този мъж бил велик по своя живот и богоугоден във всичко. Той живеел в село Сехуста, отдалечено на двадесет поприща от Иерусалим; в своята пещера старецът имал икона на Пречистата наша Владичица Богородица и Приснодева Мария; Тя била изобразена държаща на ръцете Си предвечния Младенец, Христа, нашия Бог. И трябва да кажем, че когато старецът се готвел да отиде някъде: във вътрешността на своята пустиня, или в Иерусалим, за да се поклони на честния Кръст и Христовия гроб, и изобщо, когато искал да посети едни или други свети иерусалимски места; или когато искал да се помоли на Синайската планина, или на тези свети мъченици, чиито мощи се намирали далече от Иерусалим, защото този старец обичал да отдава чест на светиите, така че понякога отивал даже и в Ефес - на гроба на свети Иоан Богослов, а понякога и при преподобни Теодор в Евхаита, и даже при света Текла в Селевкия Исаврийска - с една дума, където и да отивал на поклонение, той винаги поставял кандило пред тази икона на Пречистата Богородица, и запалвайки го и заставайки на молитва по обичая си, молел Бога да благослови пътя му. И гледайки към иконата на Пресветата Божия Майка, той винаги Я умолявал така:

- Пречиста Владичице Богородице, тъй като тръгвам на далечен път, то Сама наглеждай Своето кандило и заради

моите молитви към Тебе го запази неугасимо, докато се върна; имайки Твоята помощ, която ме съпътства, аз тръгвам по набелязания път.

И след това той тръгвал, пътешествайки месец или два, а понякога даже шест; и като се връщал, винаги намирал кандилото пълно и горящо, каквото го бил оставил, тръгвайки на път.

За този преподобен отец Иоан в книгата “Лимонар” се разказва още, че вървейки из околностите на селото, където се намирала неговата пещера, веднъж срещнал един голям лъв. На това място пътят бил много тесен: той минавал между две трънени огради, с които земеделците обикновено загражда нивите си. Пътят бил толкова тесен, че едва можел да мине един човек пеша, и то без всякакъв товар. И когато Иоан и лъвът започнали да се приближават един към друг, старецът решил да не отстъпва пътя на лъва, а и лъвът поради теснотата на мястото не можел да се отмести от пътя, така че не било възможно да се разминат. Тогава лъвът, виждайки, че Божият угодник не желае да се върне назад и има намерение да върви по пътя, застанал на задните си лапи от лявата страна на стареца и като разширил по този начин оградата с тежестта на тялото си, освободил пътя на праведния мъж, и така старецът преминал край лъва, докосвайки се до гърба му; след това и старецът, и лъвът продължили по пътя си.

Веднъж при авва Иоан дошъл един брат; като не видял нищо в пещерата, той му казал:

- Как живееш тук, авва, като нямаш нищо, което ти е необходимо?

На това старецът отговорил:

- Чедо, тази пещера е духовна покупка - тя и дава, и взима:

дава ръкоделие, а взима всичко потребно.

Този богоугоден отец, като прекарал много време в постнически подвизи и трудове, отишъл при Господа и бил причислен към лика на светиите, предстоящи пред Отца и Сина, и Светия Дух, Единия в Троица наш Бог, на Когото слава во веки. Амин.



buditeli.info © 2017